

Advies erfgoedcommissie meerjarenplan 2026-2031

Beste burgemeester

Beste schepenen

De adviescommissie erfgoed, bijeengekomen op maandag 24 november 2025, heeft de acties en ramingen met betrekking tot erfgoed in het meerjarenplan 2026-2031 van de stad Vilvoorde besproken.

De adviescommissie erfgoed geeft **een positief advies op het voorliggende meerjarenbeleidsplan, mits voldoende aandacht wordt besteed aan de hieronder geformuleerde aanbevelingen**. Deze aanbevelingen zijn volgens de commissie essentieel om het erfgoed van Vilvoorde – zowel cultureel als onroerend – duurzaam te beschermen, te ontsluiten en te valoriseren.

De leden van de adviescommissie waarderen de inspanningen die al werden geleverd en erkent de duidelijke stappen die de stad onderneemt om erfgoedbeleid een plaats te geven binnen de toekomstige beleidsperiode. De adviescommissie wenst daarom expliciet haar waardering uit te drukken voor de volgende realisaties en beleidsvoornemens:

- De (recente) aanwerving van een stadsarchivaris en een medewerker erfgoed (en toerisme), als belangrijke investering in de verdere uitbouw van een professionele erfgoedwerking binnen stad Vilvoorde.
- De al lopende restauratie en herbestemming van ‘Les Peupliers’.
- De aansluiting bij de IOED Brabantse Kouters en de Erfgoedstichting ERF, als bovenlokale partners op vlak van onroerend erfgoed. Deze samenwerkingen bieden toegang tot expertise, aanvullende subsidiemogelijkheden en netwerkvorming.
- Het in het meerjarenplan voorziene investeringsbudget voor bouwkundig erfgoed is een positief signaal en een noodzakelijke impuls om het lokaal erfgoed duurzaam te bewaren.

Ondanks het positieve advies wenst de commissie een aantal aanbevelingen en belangrijke aandachtspunten te formuleren, geclusterd rond drie thema's:

1. Herwaarderen van het cultureel-erfgoedbeleid

Vilvoorde bezit een rijk spectrum aan cultureel erfgoed (roerend en immaterieel), maar in het voorliggende meerjarenbeleidsplan wordt hier onvoldoende aandacht aan besteed. De commissie stelt graag volgende acties voor:

- De commissie benadrukt met aandrang de noodzaak om de toetreding tot de **Erfgoedcel Noordrand** op te nemen in het meerjarenbeleidsplan. In het huidige voorstel ontbreekt deze cruciale pijler volledig. Zonder participatie loopt de stad structurele ondersteuning en de toegang tot bovenlokale projecten en subsidies mis. De relatief beperkte financiële bijdrage vanuit de stad weegt absoluut op tegen de externe financiële ondersteuning die hier tegenover staat. Het niet opnemen van deze post betekent dus een aanzienlijke gemiste kans voor Vilvoorde.
- Het plan bevat geen concrete acties of doelstellingen rond **immaterieel erfgoed**, terwijl Vilvoorde beschikt over een groot aantal relevante tradities en gemeenschapspraktijken. De commissie pleit daarom voor:
 - Actieve aandacht voor het immaterieel erfgoed binnen bestaande evenementen en stadsprojecten.
 - Expliciete aandacht voor migratie-erfgoed. Ruimer moet er aandacht zijn voor de integratie van diversiteit binnen het erfgoedbeleid.
- De commissie stelt voor om van de twee geplande publieksevenementen minstens één evenement expliciet te wijden aan cultureel erfgoed.

2. Inzetten op toekomstbestendig en alomvattend onroerend erfgoedbeleid

De erfgoedcommissie juicht de inspanning die geleverd zullen worden voor het bouwkundig erfgoed toe. Eveneens erkent de commissie het feit dat het onmogelijk is om alle sites binnen één legislatuur onder handen te nemen. In het belang van het Vilvoordse erfgoed, pleit de commissie er wel voor om maximaal in te zetten op visievorming, (voor)studies en samenwerkingen in functie van toekomstige realisaties – ook voor de monumenten die binnen het huidige meerjarenplan niet aan bod komen.

Binnen de voorgestelde projecten met betrekking tot bouwkundig erfgoed, brengt de commissie graag volgende punten onder de aandacht:

- **Tuchthuiscomplex:** het is positief dat renovatie wordt voorzien, maar de huidige plannen missen een duidelijke functie- en toekomstvisie. De commissie vraagt om een onderbouwd herbestemmingsplan.
- **Begraafplaats centrum:** binnen het masterplan voor de begraafplaatsen vraagt de commissie expliciet om aandacht voor:
 - De historisch waardevolle graven
 - Het monumentale inkomgedeelte
 - Een duidelijke visie op het behoud en restauratie van de waardevolle graven en overige erfgoedaspecten

Daarnaast wenst de commissie ook de aandacht te vestigen op gebouwen, sites en initiatieven die momenteel ontbreken in het voorgelegde meerjarenplan:

- **Gasthuiskapel:** de huidige toestand is zichtbaar erbarmelijk en een toekomstvisie ontbreekt volledig. Dit brengt het voortbestaan van dit iconische gebouw – een van de oudste gebouwen van de stad, zoniet het oudste – en sleutelmonument uit de Vilvoordse geschiedenis ernstig in gevaar. Een voorstudie is het noodzakelijk minimum om de toekomstige restauratie en herbestemming voor te bereiden. Wij adviseren met aandrang om hiervoor middelen te voorzien.
- **Kraan van Koekoekx:** deze iconische kraan, een veelgebruikt visueel stadsbeeld, verdient een duidelijk toekomstperspectief. De lopende studie is positief, maar vervolgacties ontbreken. Een concrete beleidsdoelstelling is aangewezen.
- **Sint-Lendrikkapel:** deze kapel wordt in het huidige plan niet benoemd. De commissie vraagt om het gebouw op te nemen binnen het beleid voor klein bouwkundig erfgoed.
- **De holle wegen en het landschappelijk erfgoed:** het landschap van Vilvoorde kent waardevolle holle wegen, houtkanten en andere elementen van houtig en landschappelijk erfgoed. Deze worden momenteel onvoldoende erkend in het beleidsplan. Wij adviseren om dit in samenwerking met de IOED en andere partners te verankeren.
- **Oorlogserfgoed:** de stad beschikt over waardevolle relictten uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog, zoals oorlogsmonumenten en de bomputten. De commissie pleit voor gerichte aandacht, ontsluiting en mogelijke restauratie.
- **Naoorlogse, modernistische erfgoed:** het rijke naoorlogse patrimonium in Vilvoorde verdient meer aandacht. De commissie stelt voor om dit op te nemen binnen de samenwerking met de IOED, conform hun beleidsplan.
- **Straatnamen:** de commissie vraagt om een coherent beleid te voeren rond het toekennen en neerschrijven van straatnamen. Eveneens adviseren we om aandacht te hebben voor bijkomende toelichting en vrouwelijke figuren.

3. Samenwerking en participatie

De erfgoedcommissie vraagt dat zij vroegtijdig advies kan geven bij projecten die een impact hebben op erfgoed, zodat het advies effectief kan worden meegenomen vóór beslissingen definitief worden. Eveneens vraagt de commissie dat het stadsbestuur systematisch antwoord geeft op ingediende adviezen. Dit creëert transparantie, vertrouwen en wederzijds respect.

Wij hopen dat het stadsbestuur alle bovenstaande aanbevelingen ter harte neemt en kijken alvast uit naar een constructieve verdere samenwerking in de komende jaren. Dit in het belang van het erfgoed van onze mooie stad.

Namens de adviescommissie erfgoed:

Jan De Winter
Voorzitter